

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/63/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7716216344
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Midová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7716216344.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viktórie Midovej a sudkýň JUDr. Andrey Galdunovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcov: 1a/ Y. M., nar. X.X.XXXX, bytom X. M.Š., E. X, 1b/ C. M., nar. X.X.XXXX, bytom V. XX (právni nástupcovia po pôvodnej žalobkyni v 1. rade R. M., nar. X.X.XXXX, zomr. X.X.XXXX, naposledy bytom X. V. XXX), 2/ L. P., nar. XX.X.XXXX, bytom V. XX, žalobca v 2. rade zastúpený JUDr. Jánom Kizivatom, advokátom, so sídlom v Michalovciach, Kpt. Nálepku 8, proti žalovaným: 1/ U. V., nar. X.XX.XXXX, bytom X. M., D. XXXX/XX, 2/ R. E., nar. XX.X.XXXX, bytom X. Č., P. XX, obaja zastúpení JUDr. Slávkou Kováčovou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, 3/ L. P., nar. X.X.XXXX, bytom V. XX, o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané, o odvolaní žalovaných v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 16. októbra 2020, sp. zn. 16C/248/2016

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 16. októbra 2020 č.k. 16C/248/2016-225.

Žalobcovia majú proti žalovaným v 1. až 3. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) zhora označeným rozsudkom výrokom I. určil, že dôvody pre vydedenie žalobcov v 1. a 2. rade poručiťkou, ich matkou R. P., rod. G., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom V.R. XX, ktorá zomrela dňa XX.X.XXXX, uvedené v bode 3 závetu a listiny o vydedení, spísanej vo forme notárskej zápisnice sp. zn. N 1571/2015 Nz 46461/2015, NCRIs 47404/2015 dňa 25.11.2015, nie sú dané. Výrokom II. určil, že závet poručiťky R. P., rod. G., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom V. XX, ktorá zomrela dňa XX.X.XXXX, uvedený v bode 1 závetu a listiny o vydedení, spísaný vo forme notárskej zápisnice sp. zn. N 1571/2015, Nz 46461/2015, NCRIs 47404/2015, dňa 25.11.2015, podľa ktorého bol za dediča celého hnutelného a nehnuteľného majetku ustanovený žalovaný v 1. rade U. V., nar. X.XX.XXXX, je neplatný v časti, v ktorej poručiťka neodkazuje zákonný podiel z dedičstva po nej žalobcom v 1. a v 2. rade. Výrokom III. žalobcom v 1. a 2. rade priznal nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov v konaní od žalovaných v 1. až 3. rade s tým, že títo sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcom v 1. a 2. rade tento nárok, ktorého výška bude vyčíslená v písomnom vyhotovení rozhodnutia.

2. Po vykonanom dokazovaní a právnom posúdení veci podľa § 469a ods. 1 písm. a/, b/ a § 479 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) dospel k záveru, že žaloba žalobcov je dôvodná v celom rozsahu.

3. Súd z vykonaného dokazovania vzal za preukázané, že poručiťka R. P., ktorá zomrela dňa 18.5.2016, spísala na notárskom úrade JUDr. Martiny Mižíkovej, so sídlom v Košiciach, dňa 25.11.2015 závet, v ktorom všetok svoj hnutelný a nehnuteľný majetok zanechala vnukovi U. V. a zároveň ustanovila

náhradnú dedičku P. G., pričom v tej istej listine vydedila svoje deti R. M., L. P. a L. P.. Keďže k vydedeniu žalobcov v 1. a 2. rade a žalovaného v 3. rade došlo z dôvodu podľa § 469a ods. 1 písm. a/ a b/ Občianskeho zákonníka, t.j., že v rozpore s dobrými mravmi neposkytli poručiťke potrebnú pomoc v chorobe, starobe alebo v iných závažných prípadoch (písm. a/) a že o poručiťku trvalo neprejavovali opravdivý záujem, ktorý by ako potomkovia mali prejavovať (písm. b/), súd zameral dokazovanie na zisťovanie, či sú dané tieto dôvody vydedenia.

4. Z výpovedí žalobcov a svedkov C. M., Y. M. R. U. P. vzal za preukázané, že do roku 1995 boli vzťahy medzi žalobcami a poručiťkou dobré a tieto sa zhoršili po smrti otca žalobcov v roku 1995, kedy došlo k sporu o rodičovský dom, ktorý nebol zahrnutý do dedičstva po otcovi a ktorý darovala poručiťka žalovanému v 1. rade. Skutočnosť, že rodičovský dom patrí do dedičstva po nebohom otcovi, bola preukázaná v konaní vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 10C/170/2010 a v tomto konaní bolo určené, že dom č. 11, zapísaný na LV č. XXX, kat. úz. Beňatina, patrí do dedičstva po nebohom L. P., ktorý zomrel dňa XX.X.XXXX a zároveň bolo určené, že darovacia zmluva, uzavretá medzi poručiťkou R. P. a žalovaným v 1. rade ako obdarovaným, je neplatná. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 3.11.2015. Súd uzavrel, že žalobcovia sa oprávnenne dožadovali, aby ich matka - poručiťka dom ako svoje výlučné vlastníctvo nedarovala žalovanému v 1. rade, ale aby tento dom bol zahrnutý do dedičstva po ich otcovi. Skutočnosť, že žalobcovia sa napriek uvedenému snažili s matkou - poručiťkou kontaktovať a komunikovať s ňou, vyplynula z výpovedí samotných žalobcov, ale aj svedkov - detí pôvodnej žalobkyne v 1. rade (ďalej len žalobkyňa v 1. rade) Y. M. a C. M., ktorí ako svedkovia potvrdili, že vzťah medzi ich matkou - žalobkyňou v 1. rade a poručiťkou sa zhoršil po tom, čo táto darovala rodičovský dom žalovanému v 1. rade. Potvrdili ďalej, že žalobkyňa v 1. rade sa napriek tomu snažila s matkou - poručiťkou komunikovať, avšak poručiťka sa správala k nej tak, že odmietla s ňou komunikovať, čoho boli sami svedkami, keď boli so žalobkyňou v 1. rade navštíviť poručiťku a táto na žalobkyňu v 1. rade kričala a nechcela, aby bola u nej v dome, čo žalobkyňa v 1. rade ťažko znášala.

5. Vykonaným dokazovaním ďalej súd zistil, že posledné tri roky pred smrťou poručiťky sa o ňu starala žalovaná v 2. rade, s ktorou žalobkyňa v 1. rade mala zlé vzťahy a z uvedených dôvodov žalobkyňa v 1. rade žalovaná v 2. rade nenavštevovala a žalovaná v 2. rade ju o stave matky - poručiťky neinformovala. Pokiaľ poručiťka bývala v Beňatine, bola sebestačná a nikdy žalobkyňu v 1. rade o pomoc nežiadala. Ani následne žalovaná v 2. rade žalobkyňu v 1. rade nikdy neoslovila ohľadne poskytnutia nejakej pomoci poručiťke. Tieto skutočnosti pritom potvrdila aj svedkyňa U. P., ktorá je manželkou žalovaného v 3. rade a žila až do odchodu poručiťky k žalovanej v 2. rade v blízkosti, keďže rodinný dom, v ktorom svedkyňa U. P. býva a rodinný dom, v ktorom bývala poručiťka, sú v susedstve, a preto videla, kto chodieval k poručiťke. Aj z jej výpovede vzal súd za preukázané, že poručiťka sa vedela sama o seba postarať a pokiaľ jej bolo treba pomôcť s nejakými prácami ohľadne domu alebo záhrady, pomáhala jej svedkyňa spolu s manželom, žalovaným v 3. rade, pričom ani žalovaný v 1. rade a ani žalovaná v 2. rade poručiťku nenavštevovali a ani jej nepomáhali. Táto svedkyňa potvrdila, že poručiťka skutočne počas návštevy žalobkyňu v 1. rade vyhnala z domu a kričala na ňu, aby odišla a vtedy žalobkyňa v 1. rade s plačom prišla ku svedkyňi a jej manželovi (žalovaný v 3. rade). Svedkyňa vedela aj o tom, že práve žalovaná v 2. rade a otec žalovaného v 1. rade vytvárali nepriateľstvo medzi poručiťkou a žalobkyňou v 1. rade a poručiťka preto mala negatívny vzťah k žalobkyňi v 1. rade. Z výpovede svedkyne U. P. vzal súd za preukázané, že žalobcovia poručiťku nenavštevovali, a to ani v Beňatine, ani v Čani a že ju navštevovala žalovaná v 2. rade a žalovaný v 1. rade. Táto svedkyňa tiež vo výpovedi uviedla, že pred ňou sa poručiťka zmieňovala, že chce, aby dom patrilo žalovanému v 1. rade, a že preto aj vydedí žalobcov. Potvrdila, že poručiťka mala negatívny vzťah k žalobkyňi v 1. rade, nerada sa s ňou stretávala a odmietla s ňou komunikovať. Tiež svedok L. V., otec žalovaného v 1. rade, potvrdil, že po smrti otca žalobcov a po smrti manželky, ktorá bola tiež dcérou poručiťky a matkou žalovaného v 1. rade, poručiťka sa rozhodla darovať dom žalovanému v 1. rade. Z výpovede žalovaného v 3. rade súd zistil, že býval v susedstve poručiťky, ako jej syn jej pomáhal, aj napriek tomu, že sa o seba vedela postarať a až tri roky pred smrťou, keď už bývala v Čani, mala zdravotné problémy a bolo treba sa o ňu starať. Potvrdil tiež, že vzťahy medzi poručiťkou a žalobcami neboli dobré a poručiťka v čase, keď žila v Čani, sa na žalobkyňu v 1. rade ani nepýtala.

6. Súd uzavrel, že v konaní bolo preukázané, že poručiťka nemala záujem sa so žalobkyňou v 1. rade a so žalobcom v 2. rade stretávať a komunikovať s nimi, a to dlhodobo, pričom dôvodom bol majetkový spor, ktorý medzi nimi vznikol po smrti manžela poručiťky a otca žalobcov L.Á. P. v roku 1995, kedy sa poručiťka rozhodla darovať rodinný dom žalovanému v 1. rade. Žalobkyňa

nemala ani záujem o pomoc zo strany žalobcov v 1. a 2. rade, a preto títo nemohli jej z tohto dôvodu ani potrebnú pomoc poskytnúť a prejaviť opravdivý záujem. Na strane žalobcov išlo o nezavinené neprejavovanie záujmu, nemali reálnu možnosť prejavovať o poručiťku záujem, nakoľko táto sama nemala v záujme udržiavať s nimi bežné rodinné a príbuzenské vzťahy, ktoré odmietala. Samotná poručiťka teda prispela k pretrhnutiu rodinných väzieb medzi ňou a žalobcami v 1. a 2. rade. V tejto súvislosti poukázal na záver rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/239/2009 zo dňa 29.2.2012, ktorým sa prejednikovalo, že o neposkytnutie pomoci za podmienok uvedených v zákone pôjde najmä vtedy, keď dedič poručiťkovi odkázanému na pomoc v chorobe a starobe neposkytol potrebnú pomoc, hoci o tejto odkázanosti poručiťka vedel a so zreteľom na svoje objektívne možnosti a schopnosti mu pomoc mohol poskytnúť. Zdôraznil, že v prejednávanej veci žalobcovia boli poručiťkou odmietaní a táto s nimi nechcela udržiavať vzťahy vzhľadom na majetkové spory a o prípadnú pomoc žiadala a komunikovala iba so žalovanou v 2. rade a rodinou žalovaného v 1. rade. Dospel preto k záveru, že neboli dané dôvody vydedenia v zmysle ust. § 469a ods. 1 písm. a/,b/ OZ, z ktorého dôvodu určil, že tieto dôvody pre vydedenie nie sú dané a zároveň s poukazom na ust. § 479 OZ určil, že závet poručiťky je neplatný v časti, v ktorej poručiťka neodkázala zákonný podiel z dedičstva po nej žalobcom v 1. a 2. rade ako zákonným dedičom.

7. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu účelne vynaložených trov voči žalovaným.

8. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podali odvolanie žalovaní v 1. a 2. rade z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP a navrhli napadnutý rozsudok zmeniť tak, že súd žalobu zamietne a prizná im náhradu trov konania, alternatívne navrhli zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie. Zdôraznili, že podstata vydedenia spočívala v skutočnom nezaujme, dokonca až v nenávisťi žalobcov voči svojej matke - poručiťke. Výpoveď žalovaných ohľadne tejto skutočnosti súd vôbec nebral do úvahy a zohľadnil len výpovede žalobcov a svedkov, ktorých oni sami navrhli. Žalobcovia vedeli o tom, že rodičovský dom bude patriť matke žalovaného v 1. rade E. V., keďže ostatné deti dostali podiel z majetku a napriek tomu sa žalobcovia začali o dom súdiť potom, čo bol darovaný žalovanému v 1. rade po smrti jeho matky E. V.. Žalobkyňa v 1. rade a poručiťka mali rovnakú povahu, a preto sa veľakrát stalo, že sa navzájom pohádali a navzájom na seba kričali, čo bolo u nich bežnou praxou. Nie je teda pravdou, že iba poručiťka kričala na žalobkyňu v 1. rade. Poručiťka mala záujem stretávať sa so všetkými deťmi a nie je pravdou, že by ich odmietala, práve naopak, čakala, kedy ku nej kto príde a chodieval aj k synovi L., ktorý býval neďaleko (žalovaný v 2. rade), pričom tento ju nechcel pustiť do domu. Dokonca, keď kráčal po dedine, ani sa neotočil k matke a nepozdravil ju, čo poručiťku veľmi trápilo. Nebolo to teda správanie poručiťky, ktoré by bolo v rozpore s dobrými mravmi, ale práve naopak, správanie žalobcov bolo v rozpore s dobrými mravmi, keďže sa o ňu nijakým spôsobom nezaujímali a správali sa ku nej dehonestujúco. Poručiťku trestali tým, že sa o ňu nezaujímali, a to z dôvodu, že im nedala dom. O poručiťku sa postarali žalovaná v 2. rade a žalovaný v 1. rade a jeho rodina. Poručiťka aj v čase, keď už bývala v Čani, trpela tým, že ju žalobcovia odmietajú, že za ňou neprídu a nestarajú sa o ňu, čo vyplynulo z výpovede žalovaných a svedkov. Žalobcovia nikdy neprejavili záujem navštíviť poručiťku, nikdy sa neinformovali telefonicky alebo iným spôsobom o jej stave a práve z týchto dôvodov poručiťka veľmi trpela a rozhodla sa spísať závet a vydedovaciu listinu. Žalobkyňa v 1. rade sa nezúčastnila ani pohrebu poručiťky a správala sa k nej dehonestujúco. Žalobcovia teda o poručiťku neprejavovali opravdivý záujem a nie je pravdou, že by ich poručiťka odmietala. Nepreukázané je aj tvrdenie, že samotná poručiťka prispela k pretrhnutiu rodinných väzieb. Vyčítali súdu, že vyhodnotil len výpovede žalobcov a svedkov, ktorých oni navrhli a neprihliadal na výpovede žalovaných a ďalších svedkov, ktorí boli navrhnutí z ich strany. Z týchto dôvodov považujú rozhodnutie za vecne nesprávne.

9. Žalobcovia v 1. a 2. rade vo vyjadrení k odvolaniu navrhli rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať im náhradu trov odvolacieho konania. Poukázali na to, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že počas obdobia, keď nebohá poručiťka bývala ešte v Y. Č.. XX X. D. V., snažili sa jej v rozsahu jej potrieb pomáhať, či pri prácach v záhrade, pri príprave dreva na kúrenie na zimu, žalobkyňa v 1. rade poručiťku v mieste jej trvalého bydliska navštevovala až do momentu, kým poručiťka nezačala odmietať jej návštevy, a to v záujme, aby nedochádzalo k zhoršovaniu vzťahov. Aj keď žalobkyňa v 1. rade poručiťku nenavštevovala, zaujímala sa o ňu a mala informácie o poručiťke od ďalších príbuzných. Poukázali na to, že napriek vedomosti, že rodinný dom č. 11 v obci Beňatina patril do BSM, a teda do dedičského konania po nebohom otcovi, žalovaní vedome túto skutočnosť zatajili a nesúhlasili so zaradením rodinného domu do dedičstva po nebohom otcovi a následne vykonali všetky

kroky smerujúce k tomu, aby ako výlučná vlastníčka bola zapísaná poručiiteľka. Po zápise jej výlučného vlastníctva nehnuteľnosť previedla do vlastníctva žalovaného v 1. rade. Následne v súdnom konaní bolo preukázané, že rodinný dom patrí do dedičstva a darovacia zmluva je neplatná. Poukázali na to, že práve správanie a konanie žalovanej v 2. rade viedlo k zhoršeniu vzťahov medzi súrodencami, ako aj k zhoršeniu vzťahov poručiiteľky voči žalobcom. Stotožnili sa so záverom súdu, že poručiiteľka svojím konaním prispela k zhoršeniu rodinných väzieb medzi ňou a žalobcami. Pokiaľ ide o potrebu pomoci poručiiteľke, zdôraznili, že o poručiiteľku bolo dobre postarané, žila u žalovanej v 2. rade a nebola odkázaná na pomoc žalobcov a nikdy neprejavila záujem sa s nimi stretnúť v čase, keď bývala u žalovanej v 2. rade v Čani. O tom, že poručiiteľka zomrela, sa žalobca v 2. rade a jeho manželka dozvedeli iba od cudzích ľudí napriek tomu, že žalovaný v 3. rade býva v mieste bydliska žalobcu v 2. rade a o tejto skutočnosti vedel a nepovažoval za potrebné brata o tom informovať. Trvajú na tom, že dôvody vydedenia nie sú dané a rozhodnutie súdu je preto zákonné a správne.

10. Žalovaní v 1. a 2. rade v replike zotrvali na dôvodoch podaného odvolania. Zdôraznili, že samotný fakt, že poručiiteľka sa rozhodla žalobcov vydediť, svedčí o tom, že ich správanie voči nej už bolo neúnosné.

11. Ďalšie vyjadrenia v spore neboli podané.

12. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaných v 1. a 2. rade ako podané včas oprávnenými osobami proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 písm. b/ a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP), pričom pokračoval v konaní s dedičmi pôvodnej žalobkyne v 1. rade v zmysle uznesenia súdu prvej inštancie zo dňa 17.3.2021 č.k. 16C/248/2016 - 274 a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaných nie je možné vyhovieť.

13. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

14. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 19. októbra 2021 o 9.30 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku boli zverejnené dňa 12. októbra 2020 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle § 219 ods. 1,3 CSP.

15. Žalovaní uplatnili odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP, t.j. súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

16. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 CSP (do 30.6.2016 s ust. § 132 O.s.p.), a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo.

17. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, § 193 a § 205 CSP (do 30.6.2016 z ust. § 133 až 135 O.s.p.).

18. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci) odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený

skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

19. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

20. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie potrebné pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, t.j. každý dôkaz jednotlivo, ako aj v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliadol na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver a neboli zistené žiadne vady, týkajúce sa procesných podmienok, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP.

21. Správne, podrobné a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

22. Žalovaní v odvolaní argumentujú skutočnosťami, ktoré uvádzali už v konaní pred súdom prvej inštancie, tieto boli predmetom dokazovania a s týmito sa súd náležite vysporiadal pri rozhodovaní sporu a tieto odvolacie námietky preto nie sú spôsobilé sponchybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a privodiť jeho zmenu.

23. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o nenaplnení (neexistencii) dôvodov pre vydedenie pôvodných žalobcov v 1. a 2. rade (R. M. R. L. P.) a ich potomkov poručiiteľkou R. P. podľa § 469a ods. 1 písm. a/ a b/ OZ a v nadväznosti na to so záverom súdu prvej inštancie o neplatnosti tej časti závetu, v ktorom poručiiteľka neodkázala zákonný podiel z dedičstva pôvodnej žalobkyni v 1. rade R. M. a žalobcovi v 2. rade, ktoré závery viedli k vyhovneniu žalobe v celom rozsahu.

24. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva úvaha súdu, na základe ktorej dospel k vyššie uvedeným záverom s poukazom na zistený skutkový stav a príslušné ustanovenia OZ, ktoré aplikoval v prejednávanej veci.

25. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalovaných odvolací súd dopĺňa nasledovné:

26. Predmetom konania je určenie, že dôvody vydedenia pôvodnej žalobkyni v 1. rade R. M. a žalobcu v 2. rade a ich potomkov poručiiteľkou R. P., uvedené v listine o vydedení, spísanej vo forme notárskej zápisnice zo dňa 25.11.2015 sp. zn. N 1571/2015, Nz 46461/2015 nie sú dané a že závet je v časti, v ktorej pôvodná žalobkyňa v 1. rade a žalobca v 2. rade boli opomenutí ako zákonní dedičia, neplatný podľa § 479 OZ.

27. Poručiiteľka R. P. v závete a v listine o vydedení uviedla dôvody vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. a/ a b/ OZ, t.j., že pôvodná žalobkyňa v 1. rade a žalobca v 2. rade (ako aj žalovaný v 3. rade) v rozpore s dobrými mravmi neposkytli jej potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch a neprejavovali trvalo o ňu opravdivý záujem, ktorý by ako potomkovia mali prejavovať.

28. O neposkytnutí pomoci za podmienok uvedených v § 469a ods. 1 písm. a) OZ pôjde najmä vtedy, kedy dedič poručiiteľovi odkázanému na pomoc v chorobe a v starobe neposkytol potrebnú pomoc, hoci o tejto odkázanosti poručiiteľa vedel a so zreteľom na svoje objektívne možnosti a schopnosti mu pomoc mohol poskytnúť. Potreba pomoci na strane poručiiteľa a objektívna možnosť dediča poručiiteľovi pomoc poskytnúť sa musí v každom konkrétnom prípade posudzovať osobitne. Je potrebné neposkytnutie pomoci posudzovať z toho hľadiska, či dedičovo správanie (ne)bolo v rozpore s dobrými mravmi. K naplneniu tohto dôvodu vydedenia nestačí, že poručiiteľ bol chorý, dosiahol vek, ktorý možno označiť ako staroba alebo ocitol sa v inej ťažkej životnej situácii. Potreba pomoci potomka závisí aj na tom, či nie je iná osoba, od ktorej možno predovšetkým očakávať poskytovanie takejto pomoci a ktorá túto pomoc aj reálne poskytuje a poskytovať môže, pretože má pre to lepšie podmienky ako potomok, ktorého sa vydedenie týka. Pri odkázanosti poručiiteľa na pomoc je ale nevyhnutné, aby potomok mal reálnu možnosť poručiiteľovi potrebnú pomoc poskytovať, teda, či jej poskytovanie nevyklučuje napríklad zdravotný stav potomka.

29. Pri úvahe, či ide o dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b) OZ, t. j. neprejavovanie opravdivého záujmu potomka o poručiťľa, treba považovať za významný vzťah medzi poručiťľom a potomkom, najmä, či tento vzťah má charakter skutočného vnútorného vzťahu a nielen predstieraného, formálneho. Pri posudzovaní otázky, či existuje dôvod vydedenia v tomto ustanovení uvedený, nemožno opomenúť ani konkrétne možnosti dediča prejavovať takýto záujem a aj okolnosti, za ktorých k vydedeniu došlo. Tento dôvod vydedenia vyžaduje, aby neprejavovanie opravdivého záujmu bolo potomkom zavinené a musí ísť o taký nezájum, ktorý bol v rozpore s dobrými mravmi trvalý, v dôsledku čoho neprejavoval voči poručiťľovi potomok ani minimálny záujem o jeho život a zdravie a podobne. Nestačí teda len samotná existencia takéhoto stavu. Záujem, ktorý by potomok mal prejavovať o poručiťľa, treba posudzovať s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu. Z hľadísk, ktoré je potrebné pri tomto dôvode vydedenia vždy skúmať, je aj to, či potomok poručiťľa má reálnu možnosť o poručiťľa prejavovať opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať, t. j. či poručiťľ mal záujem sa s potomkom stýkať a udržiavať s ním bežné príbuzenské stavy. Pokiaľ je skutočnosť, že potomok trvale neprejavuje o poručiťľa opravdivý záujem dôsledkom toho, že poručiťľ neprejavuje záujem o potomka, nemožno bez ďalšieho uzavrieť, že by neprejavovanie tohto záujmu potomkom mohlo byť dôvodom na jeho vydedenie. O neprejavovanie opravdivého záujmu o poručiťľa v zmysle tohto ustanovenia nejde v prípade, ak nezájum potomka bol v značnej miere vyvolaný samotným poručiťľom (viď rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/109/2010, 4Cdo/59/2012, 4Cdo/32/2014).

30. V prejednávanej veci súd prvej inštancie sa dôsledne riadil vyššie uvedeným výkladom ust. § 469a ods. 1 písm. a) a b) OZ a jeho právne závery zodpovedajú skutkovým zisteniam vyplývajúcim z vykonaného dokazovania.

31. Súd prvej inštancie sa správne zaoberal tým, či správanie pôvodnej žalobkyne v 1. rade a žalobcu v 2. rade, t. j. neposkytnutie pomoci poručiťľke v chorobe a starobe bolo v rozpore s dobrými mravmi a či neprejavovanie opravdivého záujmu o poručiťľku bolo v rozpore s dobrými mravmi trvalé a zavinené žalobcami v 1. a 2. rade, najmä s prihliadnutím sa na správanie samotnej poručiťľky voči nim.

32. Aj podľa názoru odvolacieho súdu za konanie v rozpore s dobrými mravmi nemožno považovať neposkytnutie pomoci poručiťľke za situácie, že poručiťľka nebola odkázaná na pomoc žalobcov v chorobe a starobe, lebo túto pomoc jej riadne zabezpečovala žalovaná v 2. rade a poručiťľka žalobcov ani o pomoc nežiadala, a to ani prostredníctvom žalovanej v 2. rade, respektíve žalovaného v 1. a 3. rade a ich príbuzných. Pôvodná žalobkyňa v 1. rade a žalobca v 2. rade pritom poskytovali pomoc poručiťľke v čase, keď žila ešte v mieste svojho trvalého bydliska Beňatina, a to podľa svojich schopností a možností a podľa jej potrieb, najmä pokiaľ ide o pomoc s prácami okolo domu a v záhrade.

33. Za situácie, že poručiťľka nebola odkázaná na pomoc žalobcov, táto jej bola riadne zabezpečená zo strany žalovanej v 2. rade a komunikáciu s pôvodnou žalobkyňou v 1. rade a žalobcom v 2. rade odmietala a nechcela s nimi udržiavať vzťahy, súd prvej inštancie správne dospel k záveru o neexistencii dôvodu pre vydedenie v zmysle § 469a ods. 1 písm. a) OZ.

34. Zhodne so súdom prvej inštancie odvolací súd uvádza, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané trvalé neprejavovanie opravdivého záujmu o poručiťľku, zavinené pôvodnou žalobkyňou v 1. rade a žalobcom v 2. rade, a to s poukazom na skutkové zistenia, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania. Neprejavovanie záujmu pôvodnej žalobkyne v 1. rade a žalobcu v 2. rade o poručiťľku nebolo iba jednostranné, sama poručiťľka nemala záujem stretávať sa a komunikovať s pôvodnou žalobkyňou v 1. rade a žalobcom v 2. rade a k tomuto stavu sama prispela aj poručiťľka svojim konaním a správaním, keď majetok patriaci do dedičstva po svojom manželovi a otcovi žalobcov a žalovaných v 2. a 3. rade do dedičstva nezahrnula a darovala ho výlučne vnukovi po nebohej dcére E. V. (žalovanému v 1. rade). K náprave následkov tohto jej konania došlo až na základe rozhodnutia súdu, ktorým bola vyslovená neplatnosť darovacej zmluvy a určené, že Y. Č.. XX X. D. V. patrí do dedičstva po nebohom L. P. Majetkový spor v rodine po smrti L. P. v roku 1995 prispel celkovo k zhoršeniu vzťahov nielen medzi pôvodnou žalobkyňou v 1. rade a žalobcom v 2. rade a poručiťľkou, ale aj medzi žalobcami a žalovanými v 1. a 3. rade ako súrodencami navzájom a k zlepšeniu príbuzenských vzťahov nedošlo až do smrti poručiťľky.

35. Za tejto situácie neprejavovanie záujmu o poručiťelku zo strany pôvodnej žalobkyne v 1. rade a žalobcu v 2. rade nemožno pripísať výlučne ich zavineniu a je potrebné zohľadniť, že nemali reálnu možnosť prejavovať o poručiťelku záujem tak, ako na to správne prihliadol súd prvej inštancie, keďže táto o komunikáciu so žalobcami a o udržiavanie bežných rodinných a príbuzenských vzťahov s nimi nemala záujem.

36. Vychádzajúc z vyššie uvedených záverov, súd prvej inštancie dospel k správne záveru aj o neexistencii dôvodu vydedenia pôvodnej žalobkyne v 1. rade a žalobcu v 2. rade a ich potomkov poručiťelkou v zmysle § 469a ods. 1 písm. b) OZ.

37. Vzhľadom na skutočnosť, že neboli dané zákonné dôvody pre vydedenie pôvodnej žalobkyne v 1. rade a žalobcu v 2. rade, ako aj ich potomkov v zmysle § 469a ods. 1 písm. a) a b) OZ, súd prvej inštancie správne určil neplatnosť závetu poručiťelky v časti týkajúcej sa pôvodnej žalobkyne v 1. rade a žalobcu v 2. rade ako zákonných dedičov, ktorým sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí 1/2 ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov. Keďže v prejednávanej veci súd správne rozhodol, že dôvody vydedenia nie sú dané, závet poručiťelky v časti týkajúcej sa pôvodnej žalobkyne v 1. rade a žalobcu v 2. rade a ich potomkov odporuje § 479 OZ, z ktorého dôvodu súd prvej inštancie správne rozhodol aj o neplatnosti závetu v tejto časti.

38. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP, vrátane výroku o náhrade trov prvoinštančného konania.

39. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní boli úspešní žalobcovia, preto im patrí náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešným žalovaným, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP), zohľadňujúc ust. § 251 CSP.

40. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 poslednej vety CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).